

Организовани скрининг рака дојке у Републици Србији

Пратећи препоруке Светске здравствене организације и искуства многих земаља у спровођењу популационих скрининг програма, у Републици Србији је у децембру 2012. године започет програм организованог скрининга рака дојке, који има за циљ смањење смртности и унапређење квалитета живота жена оболелих од ове болести.

Према критеријумима Националног програма за рано откривање карцинома дојке, циљну популацију у организованом скринингу чине жене узраста од 50 до 69 година. Циклус организованог скрининга траје две године, а скрининг тест је мамографија – рендгенски снимак дојки.

Један од циљева Националног програма за рано откривање карцинома дојке је да се подигне свест жена о значају редовних превентивних прегледа и раног откривања болести. До сада се организовани скрининг карцинома дојке у Србији спроводио у укупно 35 општина и континуирано се ради на обезбеђивању свих предуслова, укључујући и ангажовање мобилних мамографа, како би се Програм спроводио на територији читаве Републике Србије.

Према досадашњим резултатима организованог скрининга рака дојке у периоду од 2013. до 2020. године, укључујући и резултате рада мобилних мамографа, на организовани скрининг рака дојке позвано је укупно 818.159 жена, снимљене су 348.252 скрининг мамографије и откривено је укупно 1084 карцинома дојке.

Први циклус организованог скрининга рака дојке спроведен је током 2013. и 2014. године. Прегледано је укупно 78.576 жена и откривено је 290 карцинома. У организованом скринингу је учествовало 19 општина, као и два мобилна мамографа.

Други циклус организованог скрининга рака дојке спроведен је током 2015. и 2016. године. Прегледане су укупно 99.953 жене и откривено је 287 карцинома. У организованом скринингу је учествовало 35 општина и два мобилна мамографа.

Трећи циклус организованог скрининга рака дојке спроведен је током 2017. и 2018. године. У овом циклусу је прегледано укупно 93.506 жена и откривено је 346 карцинома. У организованом скринингу је учествовало 35 општина, мобилни мамограф Клиничког центра Ниш, као и мобилни мамограф у власништву Института за медицину рада „Др Драгомир Карајовић” у акцији коју је организовало Министарство здравља, РТС и Институт за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут” под називом „Рак је излечив”.

Четврти циклус организованог скрининга рака дојке је спроведен током 2019. и 2020. године. Укупно је прегледано 76.217 жена и откривен је 161 карцином. У организованом скринингу је учествовало 35 општина и два мобилна мамографа.

У оквиру организованог скрининга рака дојке радом стационарних мамографа, током 2021. године, у периоду од јануара до августа месеца урађено је око 4100 скрининг мамографија. У организовани скрининг рака дојке у овом периоду била су укључена и два мобилна мамографа, која су радила на територији 12 општина. Мобилни мамограф Клиничког центра Ниш је у овом периоду прегледао око 9400 жена, а око 4000 жена је прегледано мобилним мамографом у организацији Министарства здравља и Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут”.

Услед проглашења епидемије заразне болести COVID-19 и ангажовања великог броја здравствених установа у ковид систему дошло је до смањеног обухвата жена скрининг мамографијом у оквиру организованог скрининга карцинома дојке током 2020. и 2021. године. Како би скрининг мамографија и у време неповољне епидемиолошке ситуације у Републици Србији постала доступна што већем броју жена, организован је рад мобилних мамографа на терену у складу са актуелном епидемиолошком ситуацијом.